

Mededelingen van de FFF

Fryske Feriening foar Fjildbiologjy

Snelle aktie Lippenhuisterheide

Begin september moest de FFF uit de Leeuwarder Courant vernemen dat Vitens bezig was met het vervangen van een waterleidingsbuis, dwars door de Lippenhuisterheide (over de Ald Hearrewei).

Nu weet het FFF-Planteferbân inmiddels heel aardig wat er groeit en bloeit op de Lippenhuisterheide en vooral in de berm van het schelpenfietspad dat langs de Ald Hearrewei loopt, o.a. dankzij wijlen dhr. T. Mast uit Lippenhuizen die hier jarenlang onderzoek heeft gedaan.

Bij de flora van dit gebied zitten enkele bijzondere planten, zoals de Gevlekte rietorchis, Liggende vleugeltjesbloem, Steenanjer en Rond wintergroen. Ook qua fauna is het gebied bijzonder. Zo

worden regelmatig Adders, Levendbarende hagedissen en Ringslangen waargenomen, soms ook op het fietspad!

De FFF maakte zich dus zorgen over de door Vitens gehanteerde methode en belde daarom met de gemeente Opsterland. Het bleek dat de gemeente eenvoudigweg een aanlegvergunning had verstrekt aan Vitens zonder hierin extra voorwaarden op te nemen t.a.v. de kritische flora en andere natuurwaarden. Hierop heeft de FFF de gemeente verzocht Vitens te vragen of zij wel beschikten over een benodigde Flora- en faunawetontheffing, en, zo niet, om het werk dan stil te leggen.

De gemeente heeft dit signaal serieus opgepikt. Op donderdag 8 september

bekeek zij samen met It Fryske Gea (die ca. 6 hectare in eigendom heeft op de Lippenhuisterheide) en de aannemer van Vitens het werk ter plaatse. Er werden duidelijke afspraken gemaakt over het werk ter hoogte van de zeldzame soorten. De grond zou hier laag voor laag worden afgegraven, waarbij de zode zeer zorgvuldig zou worden behandeld en de grond weer precies in de goede volgorde teruggelegd. Natuurbeschermingsorganisatie It Fryske Gea kon zich vinden in deze afspraken en heeft de FFF om die reden verzocht haar verzoek m.b.t. de Flora- en faunawetvergunning in te trekken, wat ook is gebeurd.

FFF en It Fryske Gea tekenen bezwaar aan tegen Flora- en faunawet-onthefing Holenduif

In december 2004 heeft Gedeputeerde Staten (GS) het Faunabeheerplan Fryslân, opgesteld door de Faunabeheereenheid (FBE) Fryslân, goedgekeurd. Daarmee werd dit een officieel document op grond waarvan de provincie ontheffingen kan verlenen in het kader van de Flora- en faunawet. Ontheffingen worden verleend aan de FBE Fryslân. Deze kan vervolgens op verzoek van grondeigenaren machtigingen verstrekken aan wildbeheereenheden (WBE's) om gebruik te maken van de ontheffing. Hierbij dient altijd advies te worden ingewonnen bij de provinciale toezichthouder, maar het advies van de provincie hoeft niet verplicht te worden opgevolgd. Inmiddels zijn er ongeveer 15 ontheffingen door de provincie afgegeven aan de FBE, met een looptijd van meestal vijf jaar. Het betreft o.a. ontheffingen voor het verontrusten c.q. doden van de Spreeuw, Grauwe gans, Knobbelzwaan e.a.. De ontheffingen worden ter kennisgeving gepubliceerd in de provinciale dagbladen.

Op 15 juli stond een ontheffing in de Leeuwarder Courant met betrekking tot het opzettelijk verontrusten en doden van Holenduiven in een aantal gemeenten. Tegen deze ontheffing hebben zo-

wel It Fryske Gea als ook de FFF bezwaar aangetekend. Kern van het bezwaar luidde dat er onvoldoende gronden zijn om een dergelijk vergaande ontheffing, voor verontrusten c.q. doden van betreffende soort, in meerdere gemeenten en voor een periode van vijf jaar, op te baseren.

In het Faunabeheersplan Fryslân valt over de Holenduif te lezen:

- Dat de Holenduif een minder algemeen voorkomende soort is in Fryslân.
- Dat over het aantal Holenduiven in de provincie geen gegevens beschikbaar waren voor het faunabeheerplan.
- Dat de Holenduif beschermd is in het kader van de Flora- en faunawet.
- Dat ontheffingen voor het doden van Holenduiven niet op voorhand worden verleend, aangezien de Holenduif geen belangrijke schade aanricht.
- In het verleden deed schade door Holenduiven zich alleen voor in WBE Lauwers in de gemeente Kollumerland (één geval m.b.t. groenten); zeer lokaal en incidenteel zijn schadegevallen bekend aan groenten, granen en graszaad.
- Er worden maatregelen voorgesteld

om schade te voorkomen: naar verwachting incidenteel en zeer lokaal.

Op 13 oktober jl. hebben IFG en de FFF hun standpunt nader toegelicht tijdens een hoorzitting voor een externe klachtencommissie. Aan de commissie is gevraagd GS te adviseren de betreffende ontheffing in te trekken.

Wij zijn erg benieuwd, maar hopen met deze actie in ieder geval een signaal te hebben afgegeven, namelijk dat provincie en FBE geen vrij spel hebben voor wat betreft de bestrijding van schade door fauna. Nog altijd erkent de Flora- en faunawet immers de 'intrinsieke waarde' van het in het wild levende dier. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen (ook ambtenaren en faunabeheerders) daar zorgvuldig mee om moeten gaan.

Eind november bereikte het bestuur het verheugende bericht dat de bezwaren gegrond waren verklaard! Meer hierover in een volgende Twirre.

Ynventarisasjeploech op Skier. Van links nei rjochts: Gerrit Walraven (mei lûp), Jan Tuinstra (wat ferskûle), Jacob Koopman, Henny Meutstege en Nico Buiten.

foto: Ilja Zonneveld

Wykein Skier, juny 2005

Blomkes besjen hat altyd al myn hobby west en no mocht it einliks barre mei Jacob Koopman en noch in lytse oare 50 blomkesikers út hiel Nederlân. Der op út nei Skiermûntseach (Skier). Yn it wykein fan 21-23 augustus 1992 barde dat ek al. Jacob Koopman, Karst Meijer en Willem Stouthamer hawwe doe in FFF-rapport skreaun oer harren inventarisasje. It oantal soarten (taxa) wie doe 458.

Dat sil no grif heger wurde wêzen. Ik wit net oft Jacob yn Poalen noch tiid hat om alle listen fan 2005 te fergelykjen mei dy fan 1992, mar de streeplisten dêr't ik sels oan meiwurke haw joegen allegearre in heger oantal taxa as doetiids. Ik mei gjin konklúzjes lûke, mar juny 2005 wie fêst in gaadliker tiid as augustus 1992. Miskien hat it dûbel oantal floristen ek mear planten opsmiten.

Der binne in tweintich tal nije taxa op

Skier fûn. Ik neam hjir ien: *Senecio inaequidens* (Biezem krúswoartel), in plantsje dat fan reizgjen hâldt. Troch transport fan skieppewolle fan Súd-Afrika nei België om dan nei 1970 fia it spoar yn hiel Nederlân del te striken.

Fansels binne der ek planten nèt fûn: *Herminium monorchis* (Herminium). Ferline jier noch oardel eksemplaar, no neat mear. Hooplik stiet er der takommend jier wer.

Sels wie ik optein oer it finen fan *Liparis loeslii* (Sturmia), yn 1992 yn mar fjouwer kilometerhokken en *Pyrola rotundifolia* (Pearelblom) yn 1992 yn sân hokken fan de 43.

De kommende jierren binne de oare eilannen oan bar. Jacob sil grif de tiid fine om dêr by te wêzen en syn wurk ôf te meitsjen.

Mocht 'r dat net kinne dan hoopje ik dat

Gertie Papenburg (syn opfolger by FLOORON) dat fan him oernimme wol.

Foar de FFF leit der dan noch de taak om in nije list fan Fryske plantenammen te meitsjen. De lêste is fan 1977. Der binne sûnt dy tiid in soad nije planten yn Fryslân by kaam.

Rieplachte literatuer:

Flora van Schiermonnikoog. 1992. Jacob Koopman, Karst Meijer en Willem Stout-hamer.

Stadsplanet, veldgids voor de stad. 2004. Ton Denters.

List fan offisjele fryske plantenammen. 1977. D. Franke en D.T.E. van der Ploeg.

Jan Tuinstra

Afscheid van Jacob Koopman; Gertie Papenburg nieuwe FLORON-DC

Op 23 september jl. hebben FFF en FLORON in it Aljemint afscheid genomen van Jacob Koopman. Jacob is naar Polen vertrokken, waar hij o.a. een natuurreisbureau (met zeer interessante reizen) exploiteert. Voor meer informatie < www.naturapolska.com/dutch/ >. E-mailcontact met Jacob is mogelijk via info@naturapolska.com.

Jacob is de constante kracht geweest achter de befaamde plantencursussen die de FFF sinds de jaren '80 gegeven heeft. Ook is hij vanaf de oprichting van FLORON 18 jaar lang districtscoördinator Fryslân-West geweest. Wie een sfeer-

beeld van de afscheidsbijeenkomst wil, kan terecht op de FFF-site < www.fjildbiology.nl >. Elders in deze Twirre staat bovendien een foto-impressie.

Jacob wordt opgevolgd door Gertie Papenburg. Harry Waltje (districtscoördinator Fryslân-Oost) en hij zullen nauw samenwerken om het FFF-Planteferbân vitaal te houden, de samenwerking met het provinciale Bureau Natuurmonitoring uit te bouwen en meer nog dan voorheen aan de weg te timmeren om zo veel mogelijk mensen die in planten geïnteresseerd zijn te bereiken. Op de slotavond van FLORON op 28 oktober jl. in

Akkrum hebben Harry en Gertie een en ander uit de doeken gedaan.

Omdat Gertie niet (meer) in de FFF-adressenlijst staat die bij de stukken voor de jaarvergadering zat; vermelden we hier zijn telefoonnummer: 0511-541376 en zijn e-mailadres: gmgjtp.gjtpapenburg@xs4all.nl. Beide zijn overigens ook te vinden op de eerder genoemde FFF-site. En als je daar toch naar toe surft, kun je meteen ook kijken naar de prachtige waarnemingenpagina die door Hinko Talsma is opgezet en wordt onderhouden.

Gertie Papenburg

Website FFF

Sinds kort is de website van de FFF niet meer alleen te vinden onder www.fff-natuur.nl maar ook onder www.fjildbiology.nl. Het is de bedoeling dat de website vanaf 1 januari 2006 alleen nog onder deze nieuwe naam in de lucht is.

Een website werkt alleen als de info die

er op staat actueel en compleet is en regelmatig wordt vernieuwd. Daarom hierbij een oproep aan alle werkgroepcoördinatoren van de FFF om mededelingen, wijzigingen, bijzondere vondsten, excursies en andere activiteiten te melden aan de website-beheerder Hinko

Talsma: hinkotalsma@planet.nl. Check de site maar eens en zie dat ook actuele waarnemingen te bekijken zijn. Hiervoor werkt de FFF samen met de landelijke site www.waarnemingen.nl.

Hinko Talsma

Verslag van de Najaarsbijeenkomst van SOVON en FFF

Op woensdagavond 9 november jl. vond in Grou de jaarlijkse Najaarsbijeenkomst van SOVON en FFF plaats. Gastspreker was Jos Hooijmeijer met de lezing 'Vorkomen is beter dan genezen: trekstrategieën en ziekterisico's bij steltlopers'. Hierin liet Jos breed aandacht uitgaan naar het onderzoek aan Kemphanen en Grutto's in Zuidwest-Fryslân. Ondanks dit interessante, veelomvattende verhaal kwamen er minder belangstellenden dan we gewend zijn (ca. 45).

Voorafgaand aan de lezing ging districtscoördinator Jelle Postma in op enkele zaken rond de tellingen van kolonievogels en zeldzame broedvogels. Zo verscheen in oktober weer een dikke SOVON-Nieuwsbrief vol met actuele info over de door SOVON georganiseerde projecten. Ook lichtte hij de aanwezigen in over de integrale broedvogelinventarisatie van het Waddengebied in het komende voorjaar. Alle kusten en eilanden worden dan op broedvogels geïnventariseerd onder coördinatie van SOVON.

Aanvullend vertelde SOVON-ambassadeur Romke Kleefstra over tal van

SOVON-gerelateerde zaken. Zo heeft de vereniging een plan van aanpak gemaakt voor het opzetten van een moerasvogelmeetnet in Fryslân. De Werkgroep Blaustirns (Zwarte stern) heeft een projectvoorstel samengesteld aan de hand waarvan men in het komende voorjaar onderzoek aan Zwarte sterns wil laten uitvoeren. In verschillende kolonies wil de werkgroep broed- en uitvliesuccessen laten meten; inclusief gebiedsgebruik en voedselkeus van de soort. In het Waddengebied zet SOVON het onderzoek aan Blauwe kiekendieven voort. Er worden broedgegevens verzameld en jongen gekleurnd (zie Twirre 16/3). Samen met Alterra werkt SOVON aan een 'reproductiemetnet' voor wadvogels. In het kader daarvan zal o.a. gekeken worden naar de broedsuccessen van verschillende kust- en duinbroedvogels, waaronder Eiders, Scholeksters, Kluten en Zilvermeeuwen.

Daarnaast lichtte Romke de aanwezigen in over twee noordelijke SOVON-medewerkers die 'uitgevlogen' zijn. Ben Koks, die jarenlang SOVON's boegbeeld van de Waddenzee vormde, zal zich binnen

de Stichting Grauwe kiekendief toelagen op het onderzoek aan Grauwe kiekendieven en andere akkervogels. René Oosterhuis, ook actief in het Waddengebied, gaat bij Stichting Het Groninger Landschap werken als beheerder in het Leekstermeergebied.

Namens de FFF vroeg Romke nog aandacht voor de slaaplaatstellingen van Grote zilverreigers die dit winterseizoen plaatsvinden. Voor het volgende winterseizoen van 2006/2007 gaat de FFF weer slaapplaatsen tellen van Aalscholvers in Fryslân, net zoals in het seizoen 2003/2004.

Ondanks een wat lagere opkomst dan gebruikelijk, was het weer een gezellige en informatieve SOVON/FFF-bijeenkomst. In het voorjaar organiseren beide clubs weer een gezamenlijke bijeenkomst. Of die weer in Grou plaatsvindt is nog onduidelijk. Hou daarvoor de websites van Twirre, FFF en SOVON in de gaten!

Romke Kleefstra, Jelle Postma & Siep van der Veen